

Overal lezen met je oren

Jozefien Van Huffel

Voorgelezen worden is het allereerste begin voor talloze boekenwormen, maar het bezorgt beslist niet enkel kinderen boekenplezier. Voor wie moeilijk 'gewone' boeken kan gebruiken, zijn er namelijk de ingesproken Daisy-boeken. De openbare Luisterpuntbibliotheek voorziet hen gratis van welluidende lectuur.

Iedereen kan lezen met de Luisterpuntbibliotheek

ZOWEL toppers van vandaag, genre Dimitri Verhulst, als klassiekers zoals Felix Timmermans vinden we tussen de meest uitgeleende Daisy-boeken. In de Luisterbibliotheek in Brussel staan ze nochtans niet echt in de rekken. De volledige, 14.000 titels tellende collectie luisterboeken bevindt zich in een kleine toren computergeheugens.

Daisy-boeken zijn gesproken boeken op cd-rom. Vroeger had je voor een boek van gemiddelde lengte al gauw enkele geluidscassettes nodig, nu past het op één schijfje. „Je speelt ze af met een daisyspeler”, toont Saskia Boets van de Luisterpuntbibliotheek. „Dit is een tafelmodel, maar andere modellen zijn draagbaar.”

„Geen cd”, zegt de speler, een toestel van het formaat van een flinke wekkerradio met sprekende toetsen. Saskia schuift er een schijfje in met het maandelijks tijdschrift van de bibliotheek, met artikels en een overzicht van de nieuwe aanwinsten, dat alle leden gratis ontvangen. De speler noemt de titel en overloopt de inhoud.

„Je kunt de voorleessnelheid en de intonatie veranderen, zonder de stem te vervormen”, toont Saskia. „En met deze knoppen verspring je tussen hoofdstukken, pagina's, zinnen of momenten in de voorleestijd. Net zoals je door een boek bladert.” Op dezelfde manier kunnen Daisy-boeken ook op de computer worden gelezen met speciale software.

Genieten

Aan ieder voor wie lezen moeilijk is, ontleent de bibliotheek Daisy-boeken. „Slechtziende ouderen, bedlegerige mensen, personen met dyslexie en anderen ontvangen de boeken gratis met de post”, vertelt Saskia. „Iedereen kan blijven genieten van lezen, al is het een beetje op een andere manier.”

Paul, 55 en al dertig jaar slechtziend, kan alleen lezen met een elektronisch vergrootglas dat tekst op een scherm weergeeft. „Lezen kan, maar enkel aan een bureau en turend naar een scherm, terwijl mijn job al vrij veel pc-werk inhoudt. Mijn leestempo is ook vrij laag”, vertelt hij. „Met luisterboeken lees ik waar de meesten het graag doen: in een

luie zetel, in bed of bad, de tuin of de trein. Fictie lees ik slechts nog via luisterboeken, want het aanbod is groot en gevarieerd. En met de bladermogelijkheden van Daisy-structuur zijn ze een volwaardig alternatief voor een leesboek.”

De Daisy-boeken, digitaal opgeslagen bij de bibliotheek, worden voor iedere lener op een persoonlijk schijfje gebrand. Een robot verplaatst de lege cd's van een stapel naar een lade waar ze geschreven worden, en vervolgens naar een lade die bedrukt met titel en adres van bestemming. „We versturen ze in deze gele doosjes. Het symbooltje van de persoon met de stok geeft aan dat het gratis mag”, vertelt Saskia. De cd's keren in hetzelfde doosje terug naar de bib en worden gerecycled. „Boeken lenen kan op alle mogelijke manieren. Telefoon, brief of e-mail, via de onlinencatalogus of gewoon met een kaartje in het doosje als je een boek terugzendt.”

Paul leent dertig boeken per jaar. Hij is ook geabonneerd op enkele luistertijdschriften. „Ik luister twee uur daags, onderweg van en naar mijn werk, en meestal nog een uur of twee laat op de avond”, vertelt hij. „Voor Daisy-boeken moet ik me niet verplaatsen naar de bib. Ik kan ook lezen waar iemand anders het niet kan, aan de afwas bijvoorbeeld. Mijn boeken neem je ook makkelijk mee: met een draagbare speler en drie schijfjes heb je al 700 pagina's op zak. Het enige nadeel is dat Daisy-boeken ingesproken worden en dat het soms lang duurt tot nieuwe titels beschikbaar zijn.”

De Luisterpuntbibliotheek bezit alle Daisy-boeken die in Vlaanderen worden gemaakt, vooral door Blindenzorg Licht en Liefde en Progebraille Helen Keller, en ook een heel aantal Nederlandse. Zelf heeft ze twee kleine opnamestudio's. „Hier nemen we ons eigen tijdschrift op en ontvangen we bijvoorbeeld auteurs die eigen werk inlezen”, legt Saskia uit. „Onvergankelijk... onvergankelijke liefde”, oefent een vrijwilliger door de luidsprekers een passage uit Dimitri Verhulst's *Mevrouw Verona daalt de heuvel af*. De onvergankelijke liefde voor literatuur wijkt alvast niet, dankzij de Luisterpuntbibliotheek.

Meer via telefoon 070/246.070,
e-mail info@luisterpuntbibliotheek.be of
website www.luisterpuntbibliotheek.be.

Braille 200

AMPER zestien was de Parijzenaar Louis Braille, toen hij het later naar hem genoemde en inmiddels wereldberoemde alfabet ontwikkelde. Voor blinden en slechtzienden die toch wilden lezen, waren tot die tijd – we schrijven anno 1824 – in reliëf gedrukte letters gangbaar. Dit alfabet was paradoxaal genoeg prima te lezen voor zienden, maar heel moeilijk met de vingers te herkennen en bijgevolg haast waardeloos voor blinden en slechtzienden. Braille's tekens, bestaande uit één tot zes reliëfpunten, zijn perfect vlot met een vingertop te vatten.

„Toegang tot communicatie is toegang tot kennis, en dat is voor ons van levensbelang”, meende Louis Braille. Een ongeluk in vaders werkplaats had hem op driejarige leeftijd blind gemaakt. „We hebben geen medelijden nodig, en we hoeven niet eraan te worden herinnerd dat we kwetsbaar zijn. We moeten evenwaardig worden behandeld. De enige manier om dat te bereiken, is door communicatie.”

Braille werd tweehonderd jaar geleden geboren. „Het braillealfabet opende inderdaad de deur naar studiemateriaal, maar maakte ook het dagelijkse leven makkelijker. Veel blinden brengen bijvoorbeeld in braille op kastplanken aan waar peper en suiker staan”, schetst Noëlla Jardin van de Brailleliga. Ondanks de ontwikkeling van de spraaktechnologie verliest het alfabet allerm minst aan belang. „Gewoon al om aan de telefoon snel iets te noteren, is het handiger. En een boek beluisteren is niet echt hetzelfde als er één vasthouden.”

De Brailleliga vernieuwde haar Braillemuseum met de geschiedenis van het alfabet en de toepassingen vandaag. Op 23 februari verschijnt een postzegel ter ere van Louis Braille, met zijn naam en de waarde gedrukt in leesbaar braille.

Beleef alle emoties van het lezen met daisyboeken. © Megaluna